

Буйгашева А.Б., доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, заслужений художник України,
Конопко О. І., старший викладач кафедри

Виховний і розвивальний потенціал художньої діяльності в процесі ткання тематичного гобелену (організація виконання у формі групового проекту)

Ручне ткацтво - незвичне в наш час старовинне ремесло. Килимарство – надзвичайно древній вид мистецтва, яке було розвинене ще у стародавніх єгиптян, греків, персів, скіфів.

У Середньовіччі величезне розповсюдження отримало мистецтво тканих шпалер, що прикрашали стіни лицарських замків.

Слово гобелен народилося у Франції XVII століття. Народилося воно від прізвища власників майстерні – сімейства Гобелен і перейшло спочатку до назви фабрики і місцевості, де фабрика була влаштована, а потім і до її виробів. У XVII столітті Людовик XIV купив ткацьку і фарбувальну майстерню Гобеленів і створив на їх основі «Королівську гобеленову мануфактуру».

Характерна особливість сучасного гобелену - це естетично активна роль самого текстильного матеріалу, підкреслена і посилена тематичною розробкою композиції на будь-яку тематику з урахуванням матеріальності, фактурності, кольорової насиченості. Стара гобеленова техніка поступилася місцем так званій змішаній, у якій немає канонічних обмежень.

Поглиблене вивчення азів цього виду техніки долучає студентів до історії ремесел, дає можливість надалі самостійно вдосконалювати техніку і прийоми ткацтва у процесі виконання своїх творчих робіт, а як наслідок цього найголовніше - вміння навчати інших.

Студенти під керівництвом викладача вивчають і виконують в матеріалі різні способи ткацтва, починаючи з прийомів гладкого ручного килимарства. Першочергова увага приділяється вправам на з'єднання кольорових утоків

різними способами, а також умінню виткати прості геометричні фігури, з яких складається будь-який складний візерунок.

Враховуючи умови прискороного курсу освоєння основ ткацтва та виконання гобелена, найбільш продуктивною формою організації навчання є колективне виконання невеликою групою з 10 – 15 студентів єдиної, цільної декоративно-тематичної композиції, яку в процесі виконання можна розділити на частини з подальшим – після закінчення роботи над окремими частками - зшиванням в одне ціле.

При розробці композиції головне завдання: простота елементів і доступність прийомів ткацтва, важливими є повтор графічних ліній цікава тема і колірне рішення.

Виконання колективного проекту як, наприклад, «Яблуна» або «Знаки зодіаку», формує цілісний єдиний колектив, об'єднаний бажанням досягти кінцевого результату, ставить перед колективом і вирішує ряд виховних завдань, як то:

- колективна відповідальність;
- прагнення якомога швидше навчитися техніці і прийомів та виконати роботу якомога краще;
- взаємодопомога в процесі засвоєння прийомів ткацтва;
- вироблення працездатності, терпіння та наполегливості.

Процес ткацтва свого окрайця (частини гобелена), розвиває вміння кожного творчо застосовувати способи переплетення кольорових ниток, підвищує майстерність та швидкість, які приходять тільки з практикою, в процесі виконання роботи.

Ручне ткацтво – трудомісткий і складний процес. Виконуючи ряд художньо-розвивальних задач, як от:

- розробка ескізу разом з викладачем;
- виконання картону в натуральну величину на папері (в кольорі);
- фарбування або підбір палітри вовняних або напіввовняних ниток;
- закріплення основи на рамі, окремо для кожного фрагменту;

Процес виконання протягом року 30-40 - сантиметрової частини великої композиції дають навички побудови і ведення складного творчого процесу, його закріплення і вміння самостійного виконання індивідуального творчого задуму, його втілення у творі мистецтва, а також уміння передати засвоєне учням.

Виконання цих двох проектів (кожен виконувався на протязі одного навчального року), показує важливість такої практики і її надійність для прискореного освоєння гладкого ручного ткацтва.

Література:

1. Жоголь Л.Є. Декоративное искусство в современном интерьере.– К.: Будівельник, 1986. – 280 с.
2. В. Логинов. В парижском институте декоративного искусства.– М.: «Искусство» №4, 1974. – С. 46-52.
3. В. Логинов. Фрески и гобелены Марка Сен-Санса.– М.: «Искусство» №8, 1973. – С. 50-53